EURÓPA ZÁSZLÓVIVŐ ÁLLAMA MARIHUÁNA LEGALIZÁLÁSBAN: MÁLTA

BARÁTH NOÉMI EMŐKE

Európában új legalizálási minta jelent meg a holland drogpolitikai irány mellett, amely nem teljesedett ki úgy, ahogy tervezték és nem úgy ment végbe, hogy sikerként lehessen elkönyvelni.

A marihuána a leggyakrabban használt kábítószer világszerte (EMCDDA, URL1). Ennek legális és nem legális használati formái területi eltéréseket mutatnak. Nincs egyértelmű álláspont a tekintetben, hogy ez egy teljesen ártalmatlan szer ("gyógynövény"), amelynek hozzáférése támogatott, ellenőrzésmentes lehetne. Vannak országok, ahol az orvosi használat, azaz egyfajta gyógyszerként való alkalmazása már engedélyezett, így az orvosok a betegek részére felügyelet mellett, vénykötelesen javasolják használatát, kizárólag ellenőrzött mennyiségben és tisztaságban. Az orvosi használat kritériumrendszere az egészségügyi szektor hatáskörébe tartozik, annak részletes elemzése nem témája e cikknek. A marihuána legalizáció mellett érvelők számos esetben önmedikalizációként használják, például fájdalmak csillapítására, de az egyéb hatások vizsgálata így nem megoldott. Másik érv szokott lenni, hogy a legalizációval ellenőrzötté válna a használat, amivel csökkenthető lenne a szervezett bűnözés és az érintett kábítószer tisztasága is

standard mérce szerint biztosított lenne, nem utolsó sorban pedig a használók nem kerülnének összetűzésbe a törvénnyel.

A fogyasztás gyakran serdülőkorban kezdődik: a serdülők és fiatal felnőttek nagymértékű kannabiszfogyasztása súlyos negatív következményekkel járhat (Chenet al, 2009). Longitudinális vizsgálatok (Reiman, 2009) azt mutatják, hogy a heti rendszerességgel történő kannabiszfogyasztás, a problémás használat és a függőség kialakulása serdülőkorban az iskolai lemorzsolódás, az iskolakerülés és a munkanélküliség fokozott kockázatával jár (Degenhart et. al, 2001). A kannabiszhasználat depresszióval, szorongásos zavarral és öngyilkossági gondolatokkal is összefüggésbe hozható és bizonyos populációkban vagy környezetben egyéb nemkívánatos kimenetelekkel jár (Patton et al, 2002).

A máltai parlamentben 2021. december 14–én szavaztak a marihuána legalizálásáról.

Az országgyűlés 36 igen szavazattal és 27 nem ellenében elfogadta a „Hatóság a kannabisz felelősségteljes használatáról” című törvényjavaslatot. A jogszabály célja, hogy törvényi kereteket teremtsen a kannabisz felelősségteljes felhasználásához és ehhez hatósági felügyeletet is létrehozzon. Továbbá, a kannabisszal kapcsolatos tevékenységek egy körét dekriminalizálja, szem előtt tartva az egyéni szabadság és az egyéb társadalmi következményeket - olvasható a máltai parlament weboldalán a 241. számú törvényjavaslathoz kapcsolódóan. A jogszabály 2021. október 4-e és december 14-e között hét ülést követően került elfogadásra a 2021. évi LXVI. törvényként.

Az új jogszabály értelmében a legfeljebb hét gramm kannabisz birtoklása teljes mértékben dekriminalizált a 18 év feletti felnőttek számára. A norma azt is lehetővé teszi számukra, hogy akár négy növényt otthon neveljenek személyes használatra - úgy,

hogy az ne legyen látható a nyilvánosság számára, pl. az erkélyen nem lehet tartani a növényeket. 7-28 gramm közötti birtoklás esetén sem kerülnek még büntetőbíróság elé a fogyasztók, hanem 50-100 euró bírsággal sújthatók. Kannabisz klubok létrejöttét is engedélyezik, a klubok kannabiszt termeszthetek és szétoszthatják a tagok között, napi 7 grammig és havi 50 grammig. Ezek a “klubok” nonprofit egyesületek. A regisztrált tagok legálisan szerezhetik be a kannabiszt: legfeljebb naponta 7, havonta 50 grammnyit, a szaporításhoz havi 20 magot biztosíthatnak a megadott keretek között. Egy klubnak legfeljebb 500 tagja lehet, termékeit nem reklámozhatja, iskoláktól pedig minimum 250 méterre kell legyen a helység, továbbá adatszolgáltatási kötelezettsége van, egy személy csak egy klub tagja lehet és személyi igazolványával regisztrálhat.

Nyilvános helyen nem lehet fogyasztani a kannabisz termékeket - kivétel az egészségügyi ok miatti használó -, különben 235 Euróval büntethető a személy. Továbbá az, aki 18 éven aluli jelenlétében fogyaszt - akár magánterületen - marihuánát, 300-500 Euró bírsággal sújtható. A törvény hat részt tartalmaz. Az első rész a felelősségteljes használatot felügyelő hatóság létrehozásának szabályozását rögzíti. A létrehozandó hatóság megnevezése “Felelős Használat Hatóság”, amely testület feladata a kannabisz gyógyászati vagy tudományos célú szabályozása és a kannabisz használatból eredő ártalomcsökkentés végrehajtása, valamint besegít a bűnüldözésben és a veszélyes kábítószerek elleni bűnözés elleni küzdelemben. A további részek a részletes szabályozást taglalják, kiemelve a felvilágosítás és a dekriminalizálás keretit.

A máltai jogrend már 2018-ban zöld utat adott a kannabisz alapú termékek kutatási és gyógyászati célú előállítását lehetővé tévő jogszabálynak. Ennek hatására számos cég fordult a marihuána termékek gyógyászati célú befektetése felé.

A Felelős Használat Hatóság vezetője Mariella Dimech, korábban legalizálás elleni volt, amikor még a Caritasnál

tevékenykedett programvezetőként. Most már úgy látja, hogy az ártalomcsökkentő megközelítés is fontos. Azt mondja, hogy az alkohol mellett a marihuána a második leggyakrabban használt szer. Hatóságként az a feladatuk, hogy felmérjék a kockázatokat és megteremtsék a biztonságos fogyasztást. "Az, hogy az ártalomcsökkentő megközelítéssel egyetértek, nem jelenti azt, hogy egyetértek a szerhasználattal." Elmondása szerint tisztában van vele, hogy a lakosság, azt hiszi, hogy a törvény növelheti a fogyasztást, de erre csak a kutatások adhatnak választ. Folyamatos kutatásokat terveknek megvalósítani a Hatóság felügyeletével. Korábban maga is végzett kutatást és arra jutott, hogy a használók 80%-a bántalmazott családi környezetből származott. "Mindannyian a kábítószer-rehabilitáció, a függőség, a pszichológia, a szociológia és a jog szakemberei vagyunk, és ez azt mutatja, hogy a kormány súlyt ad a mi hozzájárulásunknak egy értelmesebb, egészségesebb társadalomért." (URL4)

Még nem teljesen tiszta a kép

A törvény életbelépést követően még nem alakultak ki az úgynevezett “fogyasztói klubok”, ami azért lehet sürgető a fogyasztók szempontjából, mert nem mindenki képes az otthoni termesztéshez szükséges eszközöket előteremteni és így ennek hiányában a feketepiaci ellátáshoz kénytelen fordulni, ahonnan a beszerzés szintén bűncselekménynek minősül. A kannabisz felelősségteljes használatával foglalkozó hatóság elnöke és a különböző érdekelt felek, köztük a kábítószer-politika és a kannabiszszabályozás külföldi szakértői között találkozók zajlanak. A ReLeaf Malta egy helyi civil szervezettel közösen egy kutatáspolitikai dokumentumot mutatott be a hatóság elnökének, amelyben megvitatták annak fontosságát, hogy a kannabiszhasználat jogi keretének kidolgozása során a társadalmi méltányosság és a fenntartható környezetvédelmi gyakorlatok erős megfontolások is szerepeljenek. A kidolgozott szabályozás a gyakorlatban még - a végrehajtás szintjén -

gyermekbetegséget mutat, például a fogyasztás reklámozása tiltott, de a Felelős Használat Hatósághoz érkezett “tiltott reklámozást” esetében nem jogosultak eljárni, jogköre nagyon szűk.

Források

URL1:

https://parlament.mt/media/115003/act-lxvi-cannabis.pdf

URL2:

https://www.emcdda.europa.eu/data/stats2022/search-by-country_en

URL3:

https://www.independent.com.mt/articles/2022-09-07/local-news/This-kind-of-advertising-is-illegal-Authority-for-Responsible-Use-of-Cannabis-6736245731

URL4:

https://timesofmalta.com/articles/view/malta-will-not-become-another-amsterdam-cannabis-authority-chair.928300